

Yttrande

20150928

Ett Gemensamt ansvar för mottagna nyanlända. Ds 2015:33

Dnr. A2015/1726/IU

Filipstads Kommun

Box 303

682 27 Filipstad

Förslag till ny lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, Ds 2015:33

Sammanfattning

De förväntade effekterna av lagförslaget som det är utformat kommer enligt vår uppfattning att bli betydligt mindre än förväntat. All anvisning måste ta hänsyn till de berörda kommunernas totala mottagande där Egen bosättning och anhöriginvandring representerar det stora antalet. Även kommunernas mottagande av ensamkommande flyktingbarn och den anknytningsinvandring som följer skall räknas in i totalen. Dagens ersättningssystem är för låg och försätter kommunerna i en svår ekonomisk situation med galopperande försörjningsstödskostnader. En framtida fördelning måste ta hänsyn till tidigare bosättning/mottagande. Ersättningarna för kommunerna måste förbättras och förlängas samt göras mer hållbar då det gäller nyanlända, därutöver bör ersättning för personer med bl. a funktionsnedsättningar särskilt beaktas. För att säkerställa en effektiv etableringsprocess måste egen bosättningsmöjligheterna förändras. Etableringsersättningen måste knytas till anvisad bosättningskommun.

Kommunen är i grunden positivt inställda till förslag. Den stora bristen i förslaget är dock avsaknaden av ekonomiskt ansvarstagande från staten. Kommuner som Filipstad har till följd av sitt historiska mottagande stora problem att klara den dagliga verksamheten varför akuta insatser(ex. kommunakut) bör inrättas.

Bakgrundsinformation/Beaktanden

Filipstads kommun har tillsammans med ett 40-tal andra kommuner i Sverige ett mycket högt mottagande. Detta beror främst på att kommunen historiskt haft ett högt frivilligt mottagande samt att privata intressenter etablerat ett stort antal förläggningar i kommunen. Kommunen har i och med dessa etableringar ingen möjlighet att planera eller ha kontrollen över flyktingmottagandet. Kommunen har genom detta fått ett högt antal egenbosatta samt en mycket hög anhöriginvandring. I Filipstads kommun går upp mot 90 % av de som avslutar etableringsreformen ut i ett utanförskap med försörjningsstöd som enda inkomstkälla.

4.5 Ett Gemensamt ansvar för flyktingmottagandet

För att säkerställa en effektiv etableringsprocess måste möjligheten till egenbosättning förändras. Etableringsersättningen måste knytas till anvisad bosättningskommun.

5.1 En ny lag som leder till att alla kommuner tar ansvar

En ny tvingande lag där kommuner med ett avtal inte av olika skäl inte kan tacka nej till en placering kan medföra att frivilliga åtaganden fasas ut. Sålunda blir den nya lagens konsekvenser att all fördelning av nyanlända kommer att ske från centralt håll med föga eller ingen medverkan från kommunerna. För att undvika detta måste kommunernas incentiv öka och medel måste ställas till kommunernas förfogande över en betydligt längre tid än idag. Detta för att kommunerna skall kunna arbeta aktivt med integrationsfrågan. En ny central fördelning måste också ta hänsyn till historiskt mottagande i kommunerna. Historiskt högt mottagande måste kunna tillgodoräknas ny fördelning görs. All mottagning ger en hög anhöriginvandring som kommunerna får ansvar för. Den efterföljande inflyttningen får stora konsekvenser i för de mottagande kommunerna.

5:3 Anvisning

En kompetent och effektiv hantering av anvisningar måste till för att kommunernas mottagande skall kunna fungera. Den anvisande parten måste ta hänsyn till den faktiska verkligheten och inkludera all inflyttning: Egenbosatta, anhöriginvandring, ensamkommande flyktingbarn, etc. Den efterföljande inflyttningen som anhöriginvandringen innebär får stora konsekvenser för de mottagande kommunerna. Denna följd effekt måste kompenseras och tas hänsyn till vid fördelningen. En bättre konsekvensutredning måste göras vid varje anvisning för att få en rättvisare fördelning. Som exempel kan den nuvarande lagen om ensamkommande flyktingbarn tjäna, där anvisning på anknytning tolkas så att redan hårt belastade kommuner fått ta ett oproportionerligt stort ansvar. En jämn fördelning av flyktingar som av olika skäl inte innefattas av etableringsreformen, exempelvis funktionshindrade, måste ske. Dessa måste också säkerställas en finansiering som inte är det kommunala försörjningsstödet. För att säkerställa en effektiv etableringsprocess måste egen bosättningsmöjligheterna förändras. Etableringsersättningen måste knytas till anvisad bosättningskommun.

5.7.1 Lagen kompletterar systemet med frivilliga överenskommelser

De frivilliga överenskommelserna kommer med största sannolikhet att minska eller försvinna över tid då det inte finns någon anledning, incentiv, för kommunerna att ha ett frivilligt mottagande.

5.8 Kommunersättningarna bör ses över

Kommunersättningarna bör ses över och väsentligt ökas och förlängas över tid. Det s.k. Glappet, borde rimligen regleras mellan myndigheterna utan att kommunen blir inblandad. Etableringstiden och etableringsersättningen anpassas till faktiska förhållanden, idag 2 år. Tiden för kort och en betydande majoritet av de som avslutar etableringsreformen har mycket långt kvar till en etablering varför kommunens försörjningsstöd får utstå stora och ej hållbara påfrestningar. Resurser måste tillföras lokalt utifrån kommunen/regionens behov. Den prestationsbaserade ersättningen bör återinföras och höjas utöver den föreslagna höjningen. Detta för att kostnaden för de redan bosatta är mycket snedfördelat.

Ställningstagande

Filipstads kommun är i grunden positivt inställda till förslaget. Ett antal åtgärder måste komplettera lagen för att den skall bli rättvis och genomförbar. Vi tror dock inte att den kommer att lösa problemen för de ofta små kommunerna som de sista åren stått för majoriteten av mottagandet. Det behövs andra åtgärder och insatser för att lösa dagens akuta situation som kommunens verksamhet hamnat i som en följd av tidigare och nuvarande inflödet. En "akut" för ekonomisk hjälp till dessa kommuner borde inrättas liknande den kommunakut som tidigare inrättades för att bistå kommuner som befann sig i extraordinär situation.